

Grondslagen van het Overleg Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen binnen de Rooms Katholieke Kerk in Nederland

Door het Overleg vastgesteld op 16 november 2015

VOORWOORD

"Vuur ben ik op aarde komen brengen en hoe verlang ik dat het reeds oplaait!" (Lc. 12,49).

"Kom heilige Geest, kom en vernieuw het aanschijn van de aarde! Kom met uw zeven gaven! Kom Geest van leven, Geest van waarheid, Geest van gemeenschap en liefde! De Kerk en de wereld hebben u nodig. Kom heilige Geest en maak de charisma's die u hebt gegeven steeds vruchtbaarder. Geef nieuwe kracht en missionair elan aan al uw zonen en dochters die hier bijeen zijn. Verruim hun hart, versterk hun christelijke inzet in de wereld. Maak hen tot moedige verkondigers van het evangelie in de wereld, getuigen van de verrezen Jezus Christus, Verlosser en Redder van de mens. Versterk hun liefde en trouw aan de Kerk."

Sinds 1999 werken de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen in Nederland meer structureel samen. De directe aanleiding daartoe vormde de oproep van toenmalige Paus Johannes Paulus II tot samenwerking en tot dienstbaarheid aan de Kerk. Deze samenwerking heeft in die jaren vorm gekregen in een regelmatig overleg, nu twee keer per jaar. Vanuit dit overleg zijn verscheidene gezamenlijke evenementen en activiteiten georganiseerd waaronder een gezamenlijke verdiepingsdag in 1999 in Den Bosch, presentaties in bisdommen en dekenaten en tweejaarlijkse congressen voor pastoraal werkenden.

In deze 13 jaren hebben het overleg en de samenwerking concrete vormen aangenomen, gegroeid vanuit het samen optrekken. Deze staan beschreven in het tweede deel van dit document. In het eerste deel richten we ons opnieuw op de grondbeginselen die de basis vormen van het Overleg, vooral vanuit de inspiratie van Johannes Paulus II en Benedictus XVI. We vinden het belangrijk om deze basis en de concrete structuur te beschrijven om samen een tussenstand (die van nu) te herkennen en te waarderen. Het is niet de bedoeling om toekomstig nieuw leven van de Heilige Geest onder ons in te perken.

GRONDSLAGEN

1. Geest van het Overleg

- 1.1. Het Overleg van Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen laat zich inspireren door de Heilige Schrift en kerkelijke documenten van met name Vaticanum II en haar leer over de charisma's en de roeping en zending van leken.
- 1.2. De basis en voorwaarde van het Overleg is Jezus nieuwe gebod (Joh. 13,34) van de wederzijdse liefde. Het anders zijn van de andere bewegingen en gemeenschappen wordt beleefd als complementair en wederzijdse verrijking. De deelnemers waarderen in het charisma van de ander op gelijke wijze het werk van de Heilige Geest. Allen beseffen dat het eigen charisma slechts is verkregen als gave voor de ander en voor de Kerk als geheel.
- 1.3. De wederzijdse liefde maakt de aanwezigheid van Christus in hun midden mogelijk (Mt.18,20). In gezamenlijkheid getuigen de bewegingen en

gemeenschappen op die manier van een kerkelijke communio in eenheid en verscheidenheid. ¹

2. Missie van het Overleg

- 2.1. Ieder afzonderlijk en gezamenlijk willen de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen een teken van geloof, hoop en liefde zijn in kerk en maatschappij. Ze geloven en ervaren dat ze een antwoord vormen van de Heilige Geest op de noden van deze tijd. ²
- 2.2. Ieder afzonderlijk en in gezamenlijkheid getuigen ze van de liefde van God en treden ze naar buiten in vertrouwen, hoop en enthousiasme. Ze geloven daarbij in de werking van het kruis. Daar waar de winter het koudst is in de Kerk en het licht schijnbaar is gedoofd daar is de liefde van God het diepst en is er hoop op een nieuwe lente.
- 2.3. Vanuit hun afzonderlijke charisma's en in gezamenlijkheid willen zij helpen om de vitaliteit van de Kerk als geheel te versterken en te vergroten, via eigen activiteiten of in dienstbaarheid aan parochies en diocesane activiteiten.
- 2.4. Een aantal Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen is oecumenisch samengesteld en heeft in haar charisma de eenheid onder de christenen nadrukkelijk als haar missie.
- 2.5. Afzonderlijk en gezamenlijk verkondigen ze Christus met hun leven en door hun woord, wekken ze in hun leden en in de mensen in hun omgeving heiligheid op.

3. Doel van het Overleg

- 3.1. Bekendheid geven aan de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen in Nederland.
- 3.2. Bevorderen dat de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen in Nederland elkaar op basis van vrijwilligheid, inspireren, steunen en stimuleren in gebed, woord en daad.³
- 3.3. Bevorderen van bi- en/of multilaterale samenwerking indien de noodzaak daarvoor wordt gezien in dienstbaarheid aan de Kerk en haar vitalisering. ⁴
- 3.4. Samen aanspreekbaar zijn voor bisschoppen media, kerkelijke instanties, andere netwerken en anderen.
- 3.5. Bevorderen van samenwerking en oecumenische dialoog met bewegingen en gemeenschappen van andere kerken.

ACTIVITEITEN EN STRUCTUUR ⁵

4. Activiteiten

- 4.1. Het organiseren van de halfjaarlijkse bijeenkomsten van het Overleg tussen de leiders en contactpersonen van de betrokken bewegingen.

¹ Johannes Paulus II in zijn boodschap aan de nieuwe kerkelijke bewegingen en gemeenschappen, verzameld op het Sint Pietersplein met Pinksteren 1998: *"De Kerk verwacht van u 'rijpe' vruchten van gemeenschap en inzet."*

² Boodschap Johannes Paulus II Pinksteren 1998: *"Ze zijn een antwoord van de heilige Geest op de dramatische uitdaging aan het eind van dit millennium."*

³ Johannes Paulus II spreekt in zijn schriftelijke groet aan de vooravond van het congres van leiders van bewegingen in 1998 van *"wederzijdse stichting door de uitwisseling van getuigenissen en ervaringen."*

⁴ Boodschap Johannes Paulus II Pinksteren 1998: *"Vergeet niet dat elk charisma gegeven is voor het algemeen welzijn, voor het welzijn van heel de Kerk!"*

⁵ De beschrijving van activiteiten en structuur draagt het karakter van een momentopname. In de praktijk veranderen activiteiten en structuur door de jaren heen.

- 4.2. Het verzorgen van gezamenlijke presentaties over de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen op strategische plekken binnen de Kerkprovincie, op verzoek of op eigen initiatief.
- 4.3. Het gezamenlijk en afzonderlijk meewerken aan kerkelijke evenementen op kerkprovinciaal en diocesaan niveau.
- 4.4. Overige activiteiten ter bevordering van de bekendheid van de bewegingen en hun bijdrage aan de vitalisering van de Kerk zoals bijvoorbeeld de pastorale congressen voor mensen werkzaam in de pastoraal waarvan er vele zijn geweest, gericht op de vitalisering van parochies.
- 4.5. Het mede ondersteunen (door enkele vertegenwoordigers van het Overleg) van het samenwerkingsproces en netwerk 'Samen voor Europa' (contact tussen katholieke bewegingen en die van andere kerken op nationaal en internationaal niveau) en het mede organiseren en promoten van activiteiten in dit kader. Dat houdt onder andere in de deelname aan de nationale stuurgroep 'Samen voor Europa'.

5. Verhouding met de Kerk en de externe relaties

- 5.1. Het Overleg onderhoudt haar relatie met de Nederlandse Bisschoppenconferentie primair via de bisschoppelijke referent voor de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen en onderhoudt met deze een relatie volgens het principe van de 'co-essentialiteit' zoals Paus Johannes Paulus II die heeft geïntroduceerd.⁶
- 5.2. De bewegingen binnen het Overleg zoeken – naar vermogen en waar zinvol – samenwerking met bisdommen, dekenaten, parochies, orden en congregaties en met christelijke bewegingen buiten de Rooms-katholieke Kerk.

6. Deelnemers

- 6.1. Aan het Overleg nemen deel:
 - alle bewegingen en gemeenschappen die vermeld staan in het Repertorio van de Pauselijke Raad voor de leken.
 - bewegingen die hier niet in staan vermeld kunnen toch gaan deelnemen aan het Overleg als de referent voor de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen van de bisschoppen conferentie hier mee instemt.

7. Structuur en frequentie van ontmoeting

- 7.1. Status van het Overleg
 - Het Overleg heeft een informeel karakter en heeft geen formele vertegenwoordigende status en kan niet spreken namens de deelnemende bewegingen.
- 7.2. Frequentie van de bijeenkomsten van het Overleg
 - Het Overleg komt twee maal per jaar samen.
- 7.3. Voorbereiding van de bijeenkomsten van het Overleg
 - De bijeenkomsten worden voorbereid door een roulerende driehoofdige agendagroep.
 - Deze wordt in de bijeenkomst voorafgaand aan de betreffende bijeenkomst samengesteld.
 - Over het algemeen bestaat deze uit de secretaris, de voorzitter van de voorafgaande bijeenkomst en de in deze bijeenkomst gekozen voorzitter voor de volgende bijeenkomst.

⁶ "Beide [het institutionele en het charismatische aspect] zijn 'co-essentieel' voor de goddelijke constitutie van de Kerk zoals ze werd gesticht door Jezus, omdat ze samen bijdragen aan het present stellen van het mysterie van Christus en zijn heilswerk in de wereld.

7.4. Voorzitterschap en secretaris

- De voorzitter heeft alleen een rol als voorzitter-gespreksleider van de betreffende bijeenkomst.
- De secretaris maakt de verslagen van bijeenkomsten, houdt de adressenlijsten bij en zorgt voor de voortgang van de voorbereiding van de volgende bijeenkomst.
- De secretaris wordt zo mogelijk voor minstens 2 jaar benoemd door het Overleg.
- De secretaris is tevens de 'brievenbus' voor ontvangst van externe communicatie en vragen en heeft de verantwoordelijkheid deze door te spelen naar alle leden. Indien beantwoording niet kan wachten tot het volgende overleg zorgt deze voor afhandeling via mail aan alle leden.

Andere door dit overleg vastgestelde documenten op www.stucom.nl:

[0115](#) *Introductiebrochure* die zestien bewegingen en gemeenschappen samen publiceerden in 2008;

[0017](#) *Bewegingen in de Kerk*. Ontwikkeling van de officiële rk kerkelijke uitspraken over de nieuwe kerkelijke bewegingen: criteria, eigenschappen, goedkeuring, zoals vastgesteld op 12 september 2000;

[0016](#) *Gegroeid in de 20e eeuw*. Presentatie van de nieuwe bewegingen en hun ontstaansgeschiedenis, zoals vastgesteld op 12 september 2000.

Dit is document 0412 op www.stucom.nl